**Eerst het eeuwige,
dan het tijdelijke**

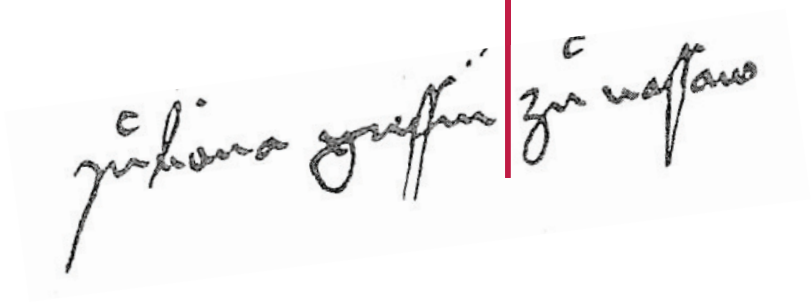

Van de redactie

Voor alle data geldt: Deo Volente.

In deze bijdrage hebben we, naast de gebruikelijke rubrieken, een verslag van het leven van Juliana van Stolberg voor u. We zien hoe ze haar kinderen en met name haar grote zoon, onze Vader des Vaderlands, prins Willem van Oranje, altijd gesteund heeft in hun strijd tegen het machtige roomse Spanje. Zelf schreef ze: 'Mijn gedachten zijn altijd in de Nederlanden.' Ze heeft met woorden en met daden getoond dat haar devies '*Eerst het eeuwige, dan het tijdelijke*' waar was in haar leven.

Inmiddels is ook het vierde Bijbelstudieboekje, dat gaat over het leven van Abraham, verschenen. Wij spreken de wens uit dat het bestuderen van dit boekje tot rijke zegen mag zijn, zowel in persoonlijk opzicht als in verenigingsverband. Dat we in het volgen van de gangen van Abraham de waarheid mogen zien van Hebreeën 11.

Hebreeën 11:17-19
Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Izak geofferd, en hij die de beloften ontvangen had, heeft zijn eniggeborene geofferd (Tot denwelken gezegd was: In Izak zal u het zaad genaamd worden), overleggende dat God machtig was hem ook uit de doden te verwekken; Waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekregen heeft.

Abraham, de vader aller gelovigen.
De Heere geve, dat ook wij tot het geestelijk zaad van Abraham mogen behoren.

A. Rijken-Ubak

Juliana van Stolberg

Stolberg met het slot

Juliana van Stolberg (1506-1580)
moeder van prins Willem van Oranje (1533-1584), de Vader des Vaderlands

Het is zondagavond, 15 februari van het jaar 1506. Beneden in een dal van het Harzgebergte ligt het oude stadje Stolberg en hoog daarboven staat het slot van graaf Botho VIII van Stolberg-Wernigerode.

Op het oude slot heerst blijdschap. De gravin, Anna van Eppstein-Königstein, heeft het leven geschonken aan een dochtertje. Ze krijgt, zoals dat wel vaker gebeurt, de naam van een heilige: Juliana. Deze Juliana van Nicomedië stierf de marteldood in het jaar 304. Het leven van de pasgeborene zal lijken op het leven van haar naamgeefster. Ook haar leven zal felle strijd en lijden kennen. En ook zij zal haar geloof mogen behouden.

Afwisselend woont het gezin op het slot in Stolberg en op slot Wernigerode.

Slot Wernigerode

In deze tijd zien we de opkomst van het protestantisme. Vader Botho is katholiek, maar staat niet afwijzend tegenover de nieuwe leer. Hij benoemt zelfs een Lutherse huisonderwijzer.

Op dertienjarige leeftijd verhuist Juliana naar het slot van haar oom: graaf Eberhard van Königstein-Eppstein. Daar wordt ze voorbereid op de veelomvattende taak die haar wacht als slotvrouw.

Standbeeld van Juliana op dertienjarige leeftijd bij slot Stolberg

Op 16 juni 1520 verlooft gravin Juliana van Stolberg-Wernigerode zich op het Königsteinse slot Butzbach met graaf Filips II van Hanau-Münzenberg (1501-1529). Ze is pas veertien jaar oud. Dat is in die tijd niet ongebruikelijk. Drie jaar later, op een stralende zomerdag, op 9 juni 1523 vindt het huwelijk plaats in Hanau. De bruid draagt een bruidskleed van karmozijnrood fluweel met goudbrokaat en rijk met edelstenen bezet.

Na verloop van tijd worden er vier kinderen geboren. Haar eerste kind overlijdt echter een jaar na de geboorte. Plotseling komt er een einde aan hun geluk. Op Paaszondag 28 maart 1529 sterft onverwachts graaf Filips. Twee dagen later schenkt de jonge weduwe het leven aan een dochtertje: Juliana. Op dat moment, op drieëntwintigjarige leeftijd, heeft ze alle hoogte- en dieptepunten van een mensenleven al leren kennen. Steeds meer ziet ze af van het wereldse en door het geloof ziet ze op naar Hem Die haar niet zal begeven en niet zal verlaten.

Met drie peuters en een zuigeling op de arm staat gravin Juliana als regentes voor het bestuur over het graafschap Hanau. Graaf Willem van Nassau wordt dan medevoogd over haar kinderen. Zijn vrouw, Walburga van Egmond, is enkele weken voor graaf Filips overleden.
Langzaam maar zeker begint er liefde te groeien tussen

Slot Siegen: achter deze muur is de trouwzaal

De Dillenburg in vroeger tijden

deze beide mensen. Juliana stemt toe in een huwelijk. Aan de zijde van de grijze edelman (hij is twintig jaar ouder!) van de Dillenburg zal zij met Gods hulp het leven verder gaan.

In het slot van de Nassaus in Siegen trouwt ze op 20 september 1531 met graaf Willem I van Nassau-Dillenburg (1487-1559).
Ze vestigen zich op de Dillenburg. Bijna vijftig jaar zal dit slot de woonplaats zijn van Juliana van Stolberg.

Willem van Nassau

'Op donderdag den 24 april 1533 heeft de welgeboren Juliana van Stolberg etcetera Gravin en Vrouwe van Nassau-Katzenelnbogen en Dietz, tussen tweeën en drieën, doch het naast aan drie uur voor de middag, in het slot te Dillenburg een kindeken van het mannelijk geslacht ter wereld gebracht. Zijn naam zal Willem heten.' Zo schrijft de trotse vader het op. Willem van Nassau, later onze 'Vader des Vaderlands': prins Willem van Oranje.
Willem zal te zijner tijd zijn vader opvolgen, maar Gods gedachten zijn hoger dan die van mensen. In 1544 sneuvelt de neef van Willem, René van Chalon, prins van Oranje op het slagveld. Keizer Karel V wijst de jonge Willem als erfgenaam aan en niet zijn lutherse vader. En zo vertrekt Willem dan op elfjarige leeftijd naar het hof in Brussel om daar een katholieke opvoeding te krijgen.

Op de Dillenburgse hofschool, onder de leiding van moeder Juliana, wordt veel aandacht aan de kinderen besteed. De 'huismoeder' van dit gezin wordt al spoedig duidelijk dat het vaststellen van een huisorde noodzakelijk is om alles in goede banen te leiden. Te laat aan tafel verschijnen is strafbaar, evenals vloeken, onwaarheid spreken, het tafelgebed nalaten en onachtzaamheid tijdens het lezen van Gods Woord.

Gravin Juliana besteedt ook veel tijd aan de geneeskunde. In de tuin groeien allerlei geneeskrachtige planten. Juliana verstaat de kunst om daarvan middelen voor allerhande kwalen te maken. Ze brengt die zelf naar de zieken om deze met eigen handen te verzorgen. Dat doet ze tot op hoge leeftijd. Aldus ijverig werkzaam en om haar verstandig beleid en vriendelijke omgang geeerd en bemind leeft Juliana op het Slot. Ook de armen ondersteunt ze rijkelijk. Men weet dat er nooit tevergeefs een beroep op de graaf en gravin wordt gedaan wanneer men hulp of raad zoekt.

Zo gaan de jaren voorbij.

Als moeder van vijftien kinderen (in totaal zeventien, maar twee kinderen overlijden op jonge leeftijd) vormen bruiloften voor Juliana van Stolberg een vaak terugkerend festijn. Op één dag, op 6 juni 1559, treden drie van haar kinderen in het huwelijk: graaf Jan en de dochters Anna en Elizabeth. In haar huishoudboek noteert Juliana dat er niet minder dan 1235 paarden moeten worden gestald en gevoederd. De honderden bruiloftsgasten voeren op karren levend vee en manden vol pluimvee mee, dat kort voor het bruidsmaal in de kasteelkeuken wordt geslacht.

Op 6 oktober 1559 staat Juliana aan het sterfbed van haar tweede echtgenoot. Achtentwintig jaar is het geleden dat ze als vijfentwintigjarige bruid de slotpoort binnentrok. Tijden van eer en aanzien, als ze samen deelnemen aan de intocht van keizer Karel V in Keulen.
Tijden van verzoeking, als diezelfde keizer aan graaf Willem een wenk geeft dat hij door een beetje inschikkelijk te zijn op het punt van zijn godsdienst een grote rechtszaak over grond (Katzenelnbogen) kan wenden tot zijn voordeel.

Jan van Nassau is de opvolger van zijn vader. Hij en zijn vrouw Elisabeth van Leuchtenberg wonen jarenlang samen met moeder Juliana op de Dillenburg. Elisabeth kan het uitstekend vinden met haar schoonmoeder en Juliana van Stolberg beschouwt haar als een eigen dochter.

Lief en leed wisselen elkaar af. Niemand vermoedt, dat het de stilte is voor de storm. De hele familie zal uit elkaar worden gerukt en dat allemaal voor de vrijheid van godsdienst en geweten van de lage landen aan de Noordzee!

Haar zoon, Willem van Oranje spreekt eind 1564 in de Raad van State de volgende bekende woorden uit, waarmee hij het conflict met de koning van Spanje, Filips II, onder woorden brengt: 'Ik kan niet goedkeuren dat vorsten over het geweten van hun onderdanen willen heersen en hun de vrijheid van geloof en godsdienst ontnemen'.
Nederlandse afgevaardigden vragen hem in april 1568 om de strijd aan te gaan tegen Spanje.

Willem van Oranje verkoopt zoveel mogelijk goederen om legers te kunnen bekostigen. Ook Juliana van Stolberg verpandt haar kostbaarheden bij de bank. Ze toont met deze handelingen dat haar levensdevies *'Eerst het*

Dillenburg: Op de plaats van het vroegere slot staat nu de zgn. Willemstoren (tevens museum)

eeuwige, dan het tijdelijke' waar is. Door deze morele en financiële steun van zijn moeder en ook van zijn broers is het Willem mogelijk veldtochten te ondernemen in de Nederlanden.

Een biddende moeder

Op 23 mei 1568 is de Slag bij Heiligerlee (begin Tachtigjarige Oorlog). Daar sneuvelt de zoon van Juliana: graaf Adolf. Juliana mag met haar diep verdriet gaan tot Hem, Die gezegd heeft: 'Werpt al uw bekommernissen op Mij.' Tijdens de vreselijke toestand in de Nederlanden, met hagenpreken en felle kettervervolgingen, blijft de Dillenburg het middelpunt voor de strijdende Nassauers. Haar zonen weten het: op de Dillenburg woont een biddende moeder.
In 1574 sneuvelen twee zonen van Juliana, de graven Lodewijk en Hendrik bij de Slag op de Mookerheide. Het vervult Juliana met onuitsprekelijke droefheid. 'Ik zal niet eerder van mijn smart bevrijd zijn, voor God me uit dit tranendal oproept.'

Op een brief van de prins antwoordt ze: *' … mijn heer schrijft ons dat zonder de wil Gods niets geschieden kan, dat wij dus met geduld moeten dragen wat de Heere ons toezendt.*
Dat alles weet ik, en dat wij het schuldig zijn te doen; maar mensen blijven mensen en kunnen zulks zonder Zijn genade niet volbrengen. Hij zij met Zijn genade te allen tijde bij ons en schenke ons Zijn Heiligen Geest, dat wij alles wat Hij ons toeschikt met lijdzaamheid aannemen en ons in alles met Zijn barmhartigheid troosten…'

Ook hem en zijn broers bemoedigt ze keer op keer, als de strijd in de Nederlanden zwaar is: *'… mijn heer vergete niet, hoe de almachtige God reeds uit zo velerlei gevaren heeft gered. Hij helpt altijd en zal mijn heer en allen, die hun vertrouwen op Hem stellen, niet verlaten. De Heere moge uw opperste Raadgever zijn en geve u steeds het eeuwige meer te achten dan het tijdelijke...'*

Op 18 juni 1580 overlijdt Juliana van Stolberg op de leeftijd van vierenzeventig jaar.
Twee dagen daarvoor getuigt ze nog van de heerlijkheid die haar wacht!

Zij was het die haar zonen geestelijk en met offers steunde in de bange strijd tegen Spanje.
Altijd stelde zij *het eeuwige boven het tijdelijke.*

Een kleindochter schrijft: 'Zij was een vrome godvruchtige vrouw en ze zal door velen betreurd worden. God geve dat wij naar haar mogen aarden!'

De Gravin van Nassau wordt begraven in de Stadskerk van Dillenburg.

Als Juliana van Stolberg overlijdt, heeft ze honderdzestig klein- en achterkleinkinderen.
Ze is de stammoeder van het Nederlandse Koninklijk Huis, maar ook van alle Europese vorstenhuizen.
Juliana van Stolberg, een voorbeeld voor ons allen. Moge haar levensdevies *'Eerst het eeuwige, dan het tijdelijke'* ook het onze zijn of worden!

A. Rijken-Ubak

Het uitzicht op de stad Dillenburg

Van de bestuurstafel

Wat fijn dat we elkaar via het Ledeninformatieblad op de hoogte kunnen houden over alles wat er in de Vrouwenbond gebeurt.
Toch zijn er nog verenigingen die het doel en de meerwaarde van de Vrouwenbond niet weten en zich daarom ook niet aansluiten.
De allerbelangrijkste taak van de Vrouwenbond is haar leden toerusten vanuit Gods Woord. Daarom wordt elk jaar een Bijbelstudieboekje uitgegeven. Verschillende predikanten van de Hersteld Hervormde Kerk verlenen hun medewerking. Daar zijn we heel dankbaar voor.
Naast het Bijbelstudieboekje geeft de Vrouwenbond ook een Kerst- en Paasdeclamatorium uit.
Heel bijzonder zijn de Bondsdagen. Het eerste jaar, in 2009, was het thema 'De Heilige Doop'. In 2010 'Het Heilig Avondmaal'. Vorig jaar hebben we nagedacht over 'God liefhebben boven alles en uw naaste als uzelf'. Met vrouwen uit het hele land samen luisteren naar Gods Woord, het allerbelangrijkste in ons leven, daarbij komt ook het ervaren van de onderlinge band.
Twee Toerustingsdagen zijn het afgelopen jaar gehouden. Wij leven in een snel veranderende samenleving. Er komt zoveel op ons af, daarom zijn deze dagen belangrijk.
Het komt ook vaak voor dat er allerlei vragen zijn als het gaat om het oprichten/ besturen van een vereniging, of andere vragen. Ook daarin proberen wij u te adviseren.
Achter de schermen wordt heel veel werk verzet. Wij vervelen ons niet, al is het vergaderseizoen voorbij.
Een gezegende zomer toegewenst.

N. Schalkoort-Zijderveld

Uit de regio's

Verslag regioavond Zuid-West op 22 maart 2012 te Ouddorp
De presidente, mw. E. Melaard, heet alle bezoekers hartelijk welkom, in het bijzonder ds. K. ten Klooster. We beginnen de avond met het zingen van Psalm 119:25 en 72. Vervolgens mediteert de presidente over Paulus, die van een vervolger een verkondiger wordt, hij draait 180 graden. Hebben wij er deze dag bij stilgestaan als een verkondiger door het leven te gaan?
Ds. Ten Klooster gaat ons voor in het gebed en leest daarna met ons uit Handelingen 9:10-16 en Handelingen 13:1-4.
Naar aanleiding van het gelezen Schriftgedeelte houdt ds. Ten Klooster zijn lezing, getiteld: 'Lessen uit de zen-

Voor onze zieken

HIJ ZORGT VOOR U...!
In de brief van Petrus komen we zo'n prachtige tekst tegen over Gods zorg voor ons. De apostel Petrus kent de moeilijke omstandigheden waarin de eerste christenen verkeren. Hij verwacht dat ze met nog grotere moeilijkheden en verzoekingen te maken zullen krijgen. Zij staan midden in het strijdperk van dit leven. Toch wil hij hen behoeden voor overmatige bezorgdheid. Daarom spreekt hij hen moed in en geeft hen de wijze raad:
'Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.' (1 Petr. 5:7)
De christenen moeten al hun zorgen en noden opnemen en aan de voeten van de Heere neerleggen. Wegwerpen! Van zich afleggen en heel bewust bij de Heere brengen. Hoe? In het gebed, gelovend en vertrouwend op Zijn Woord!
Wat een levensles voor ons. Er kunnen onverwacht omstandigheden in ons leven ontstaan, waarin we geen uitweg zien. Wat kunnen ziekte en zorgen ons benauwen. Hoe moet het verder? Wie zorgt er voor mij en mijn familie? Ben ik bereid om God te ontmoeten? Is mijn leven in Christus geborgen? Deze en nog veel meer vragen woelen er soms in stille nachten door ons hoofd.
Maar hoor, daar klinkt onze tekst: 'Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u!'
Ga niet moedeloos bij de pakken neerzitten, maar ga met uw moeilijkheden naar de Heere!
We moeten niet alleen met ons zorgenpak blijven lopen. Dan wordt het ons te zwaar en bezwijken we er onder.
De Heere wil onze last op Zich nemen. Hij is ons voorgegaan naar Golgotha en nu wijst Hij ons op Zijn kruis...!
Zouden wij dan nu nog twijfelen, dat Hij niet al mijn zonden wil wegnemen en al mijn zorgen wil dragen?
De Heere weet wat goed voor ons is. Daarom neemt Hij niet altijd alle zorgen weg, maar geeft Hij in Zijn liefde en genade ons wèl de kracht om het kruis te dragen. In stilte wordt dan gebeden: Heere, niet mijn wil, maar Uw wil geschiede. Zo maakt de Heere ons eenswillend met Hem.
De dichter van Psalm 37:3 zingt:
Geen ijd'le zorg doe u van 't heilspoor dwalen;
Houd in uw weg het oog op God gericht;
Vertrouw op Hem, en d' uitkomst zal niet falen.
Hij zal welhaast uw recht, voor elks gezicht,
Doen dagen, als de morgenzonnestralen,
En blinken, als het helder middaglicht.

E.C. Meuleman-de Jong

dingsreizen van Paulus.' In Handelingen 9:15 en 16 staat duidelijk Gods genadige verkiezing, maar ook hoe Saulus moest strijden en lijden. Saulus is in Damaskus. Daar klinkt een stem: 'Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?' Drie dagen kan hij niet zien, hij eet en drinkt die dagen ook niet. Dan spreekt de Heere tot Ananias dat hij naar de straat, genaamd De Rechte, moet gaan. Saulus is daar. Hij is een uitverkoren vat. De Heere heeft hem afgezonderd van de moederschoot af.
Paulus heeft daarna niets anders gedaan dan gepredikt; verkondiging is noodzaak en hoofdzaak. Zo wordt hij de grote heidenapostel. Alzo moest Christus lijden om Paulus' bekering. Paulus heeft op zijn reizen veel tegenslagen gehad. Zijn naam dragen heeft lijden en verdrukking tot gevolg. Zonder kruis geen kroon. De Heere heeft gezegd: 'Ze hebben Mij gehaat en zullen ook u haten'.
We collecteren deze avond voor het zendingswerk in Suriname.
Mevr. Verheij draagt nog een gedicht van mw. F.v.d. Schoot-van Dam voor, getiteld: Saulus/Paulus. Aan het einde van de avond sluit ds. Ten Klooster de avond af met dankgebed.

A. Slingerland-van Mullem /*secretaresse*

Bijbelstudieboekje

Ons vierde Bijbelstudieboekje voor het verenigingsjaar 2012-2013: 'Abraham' gaat over het leven van Abraham. Onderstaande predikanten uit de Hersteld Hervormde Kerk hebben hun medewerking verleend:

01. Ds. L.W.Ch. Ruijgrok	De roeping van Abram, zijn gaan naar het Beloofde land, zijn verblijf in Egypte
02. Ds. B. Reinders	Scheiding met Lot
03. Ds. A.C. Rijken	Abram en Melchizedek
04. Ds. R.P. van Rooijen	Belofte en Offer
05. Ds. A.J. Schalkoort	Abram en Hagar (Ismaël)
06. Ds. J.L. Schreuders	Abram - Abraham; verbond
07. Ds. M. van Sligtenhorst	De Heere met Abraham
08. Ds. J.G. van Tilburg	Abraham als voorbidder
09. Ds. J.C. den Toom	Abraham en Izak
10. Ds. P. Verhaar	Abrahams geloof beproefd/ Offer Izak
11. Ds. C.M. Visser	Het sterven van Sara en het sterven van Abraham

U kunt het boekje bestellen voor € 5,25 (exclusief verzendkosten) bij: a.rijken-ubak@solcon.nl

Chifundo

Wij vragen ook nog steeds uw aandacht voor ons zendingsproject Chifundo!
Bij voorbaat hartelijk dank!

Fotokaarten

Onze bekende fotokaarten kunt u nu ook per post bestellen! 10 verschillende kaarten voor € 12,50 (incl. verzendkosten). Voor bestellingen: jvanark@solcon.nl

Agenda

4 oktober
Lunteren: 4e Bondsdag
Sprekers: ds. L. W. Chr. Ruijgrok
en ds. A. A. F. van de Weg
Onderwerp: Geloofsgehoorzaamheid en Geloofszekerheid
Het onderwerp sluit aan bij ons Bijbelstudieboekje over Abraham en ook bij Hebreeën 11

13 november
Ridderkerk: Landelijke Toerustingsdag voor alle leden
Spreker: ds. R. van de Kamp
Onderwerp: De macht van de moderne media

20 november
Elspeet: Landelijke Toerustingsdag voor alle leden
Spreker: ds. R. van de Kamp
Onderwerp: De macht van de moderne media

Kopij voor het volgende blad en voor de website kunt u voor 6 augustus 2012 e-mailen naar:
a.rijken-ubak@solcon.nl

Informatie

Hersteld Hervormde Vrouwenbond (HHV)

Eerste presidente	Mw. N. Schalkoort-Zijderveld Klomperweg 14 | 6741 BL Lunteren Tel. (0318) 48 25 52 | nschalkoort@solcon.nl
Tweede presidente	Mw. A. Rijken-Ubak Ridderstraat 30 | 5311 CN Gameren Tel. (0418) 56 12 87 | a.rijken-ubak@solcon.nl
Eerste secretaresse	Mw. C.B. Hovestad-Stoffer Schoolweg 74 | 3921 CG Elst Tel. (0318) 47 19 27 | cbhovestadstoffer@solcon.nl
Tweede secretaresse	Mw. E.C. Meuleman-de Jong Uiterwijkseweg 1 | 8274 AB Wilsum Tel. (038) 355 69 26 | kmeuleman@solcon.nl
Eerste penningmeesteresse	Mw. E.M. Melaard-Keijzer Marietjespad 47 | 3241 BN Middelharnis Tel. (0187) 48 63 37 | ellymelaard@hotmail.com
Tweede penningmeesteresse	Mw. A.C. van Ark-van de Steeg Apeldoornseweg 41a | 8075 BM Elspeet Tel. (0577) 49 20 59 | jvanark@solcon.nl
Algemeen adjunct	Mw. K. Leenheer-van Gent Kerksingel 14 | 2981 EH Ridderkerk Tel. (0180) 42 53 39 | t.leenheer@filternet.nl
Adviseur	Mw. W.C. Franken-van Daatselaar J.F. Kennedylaan 132 | 3931 XM Woudenberg Tel. (033) 286 51 85 | j.w.franken@hotmail.com
Adviseur	Mw. M.L. Slot-Boot J.F. Kennedylaan 126 | 3931 XM Woudenberg Tel. (033) 286 44 86 | j.r.slot@kpnmail.nl
Bankrekeningnummer	ING 568 08 99 t.n.v. Hersteld Hervormde Vrouwenbond (HHV) te Middelharnis
	www.hersteldhervormdevrouwenbond.nl